

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของประเทสมหาอำนาจตะวันตกในการสร้างทางรถไฟของประเทศไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ชื่อ

นางสาวสมใจ ไพโรจน์ธีระรัชต์ แผนกวิชา ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา

25 17

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงการเริ่มต้นบทบาทของประเทสมหาอำนาจตะวันตกในการสร้างทางรถไฟแห่งประเทศไทยจนถึงการสิ้นสุดบทบาทของประเทศไทยเหล่านั้น โดยการค้นคว้าหาสาเหตุและปัจจัยชักนำให้กิจการรถไฟของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ต้องตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชาวตะวันตก ผู้เขียนได้เสนอข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปของกิจการรถไฟในเวลานั้น สภาพการณ์ทางการเมืองซึ่งผลักดันให้เกิดการแข่งขันและแย่งผลประโยชน์ในระหว่างกลุ่มประเทศจักรวรรดินิยม วิธีการที่ชาวตะวันตกใช้ในการควบคุมและกีดกันคนไทยไม่ให้มีอิสระในการดำเนินการรถไฟของชาติไทย ปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการเข้ามามีบทบาทของประเทสมหาอำนาจเหล่านี้ ตลอดจนนโยบายและวิธีการของรัฐบาลไทยในการกำจัดอิทธิพลของชาวตะวันตก ทำให้กิจการรถไฟได้ตกเป็นของคนไทยในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อันเป็นการศึกษาเพื่อแสดงถึงวาระเริ่มต้น ระหว่างการมีบทบาท จนถึงการสิ้นสุดบทบาทของประเทสมหาอำนาจตะวันตกในกิจการรถไฟไทย

วิทยานิพนธ์แบ่งเป็น 8 บท ไม่รวมบทนำและบทสรุป

บทนำ กล่าวถึงสาเหตุและความสำคัญของปัญหา จุดมุ่งหมายในการศึกษา ที่มาของเอกสารและข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ปัญหาในระหว่างการค้นคว้าและวิจัย ขอบเขตและ

วิธีการเขียนวิทยานิพนธ์ ข้อคิดเห็นที่ได้จากประสบการณ์ระหว่างการค้นคว้า รวมทั้งข้อเสนอแนะบางประการของผู้เขียน

บทที่ 1 กล่าวถึงพัฒนาการด้านการคมนาคมของไทยก่อนการสร้างทางรถไฟ และกล่าวถึงเหตุการณ์ที่โน้มน้าวให้รัฐบาลตกลงสร้างทางรถไฟ บทที่ 2 กล่าวถึงการตัดสินใจสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพ ฯ - นครราชสีมา ประมวลความและวิเคราะห์การเริ่มเข้ามา มีบทบาทของชาวเยอรมันในกิจการรถไฟไทย เปรียบเทียบลักษณะการต่อสู้เพื่อแย่งอำนาจในกรมรถไฟหลวงระหว่างอังกฤษและเยอรมนี บทที่ 3 กล่าวถึงการสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพ ฯ - นครราชสีมา และกรณีพิพาทระหว่างกรมรถไฟหลวงกับผู้รับเหมาสร้างทางรถไฟชาวอังกฤษ การวิจัยในบทนี้จะแสดงถึงการบีบบังคับที่ประเทศจักรวรรดินิยมคือปฏิบัติต่อประเทศที่ด้อยแสนยานุภาพกว่า บทที่ 4 กล่าวถึงความพยายามของกลุ่มนายทุนชาวอังกฤษที่จะขอสัมปทานสร้างทางรถไฟสายเหนือ การตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพ ฯ - เชียงใหม่ และบทบาทของชาวเยอรมันในการสร้างทางรถไฟสายนี้ บทที่ 5 กล่าวถึงโครงการของฝรั่งเศสที่จะสร้างทางรถไฟตัดผ่านดินแดนไทย ซึ่งมีผลกระทบกระเทือนต่อการเจรจาทางการทูตระหว่างไทยและฝรั่งเศส ในกรณีสืบเนื่องจากวิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 ส่วนบทที่ 6 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกบรรยายถึงปัญหา ก่อนการสร้างทางรถไฟสายกรุงเทพ ฯ - เพชรบุรี และชี้ให้เห็นถึงการแย่งผลประโยชน์ระหว่างประเทศมหาอำนาจด้วยกันในการประมูลซื้อวัสดุสร้างทางรถไฟ ส่วนตอนที่ 2 กล่าวถึงนโยบายของอังกฤษในการรักษาอิทธิพลในแหลมมลายู การตัดสินใจของรัฐบาลไทยที่จะสร้างทางรถไฟสายใต้ วิธีการของรัฐบาลอังกฤษในการกีดกันชาวเยอรมันไม่ให้มีส่วนร่วมในการสร้างทางรถไฟสายใต้ การกู้เงินจากรัฐบาลสหพันธรัฐมลายู บทที่ 7 และ 8 กล่าวถึงการสร้างทางรถไฟในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สงครามโลกครั้งที่ 1 และผลกระทบกระเทือนที่มีต่อกิจการรถไฟไทย การปฏิรูประบบงานในกรมรถไฟหลวง การดำเนินงานสร้างทางรถไฟภายหลังกรมขุนกำแพงเพชรอัครโยธินเข้าดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการกรมรถไฟหลวง และความสำเร็จของรัฐบาลไทยในการกำจัดอิทธิพลของชาวตะวันตกในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

บทสรุป สรุปสาเหตุและผลของการสร้างทางรถไฟในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
 จุฬจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เปรียบเทียบอำนาจ
 ของเจ้ากรมรถไฟชาวเยอรมันแต่ละคน จำแนกลักษณะความสนใจของประเทศมหาอำนาจ
 ตะวันตกในกิจการรถไฟไทย และวิเคราะห์ผลของการที่ประเทศเหล่านี้เข้ามามีบทบาทใน
 การสร้างทางรถไฟแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย